

barikatlar yolları kapatır ama perspektifleri açar

Devleti kendi yasaları dahi dizginleyememektedir. Son yaşanan 6-7 Ekim olaylarının nedeni de işte bu şiddetin ta kendisidir. Bu eylemle ezilenler demokratik haklarını kullanmak istemişlerdir. Demokratik hakkın kullanımını devlet engellemiştir. Kongre vadisine yürüme talebi de demokratik bir haktır. Devletin bu etkinliğe saldırarak cevap vermesi tüm diğer olayların fitilini ateşlemiştir.

N. ZAFER

1996 1 Mayısını hatırlıyorum. 2 işçinin ölümüyle sonuçlanan 1 Mayıs kutlamaları bir yıl önceki Gazi direnişinin de etkisiyle oldukça kitlesel ve coşkulu geçmişti. O yılki kutlamaların en çok tartışılan kısmı eylemcilerin yeni dikilmiş laleleri çiğnemeleri ve trafik ışıklarını tahrip etmeleriydi. O zamanlar ÖDP'deydik. Biz de ÖDP'deki arkadaşlarımızla bu durumu uzun uzun tartışma fırsatını yakaladık. Tartışmalar iki eksende yürüyordu. Birisi bu tür yakma yıma eylemlerinin sosyalistlerin eylemi olamayacağını, sosyalistlerin marjinal kalmasının önemli bir nedeninin bu tutum alışlar olduğunu söylüyor ve lalelerin, trafik ışıklarının ne günahı olduğunu soruyordu. Kimine göre sosyalist demek "toplumun güvendiği kişi" demekti, taşkınlık yapmayan ve siyasal olarak vandalizmi mahkum eden kişi demekti. Meseleyi biraz daha teorik ele alanlar ise, sosyalist olmanın anarşist olmaktan farklı bir şey olduğu üzerine konuşuyordu. Son tahlilde toplumun bu hareketlerden hoşlanmadığı noktasında tüm eleştiri sahipleri buluşuyordu.

Bir sınıfsal tutum olarak öfke ve kin

O yıllar siyasal açıdan önem taşıyan yıllardı. Gazi direnişinin izleri oldukça tazeydi, Kürt savaşı son derece boyutluydu. Köy yakmalar, faili meçhuller sıradan ve günlük hadiselerdi. Metropollere yönelen yoğun göç dalgası yaşantılarından mutlu olmayan milyonlarca kentli yaratmıştı. Böyle bir çerçeveden bakarak biz (gençlik hareketi olarak) bu "yıkıcılığı" meşru gördük ve destekledik. Ezilenlerin şiddetini meşru gördüğümüzü ilan ettik. Hele ki oligarşinin katlettiği 2 kişiyi hiç anmadan, devrimcilerin laleleri sökmelerinin, trafik ışıklarını parçalamalarının eleştirilmesini en hafif deyimle haksızlık ve çifte standart olarak eleştirdik. İstanbul'da doğup büyüdüğü halde, Kadıköy'e, Taksim'e hiç gelememiş olan 20 yaşındaki gencin zengine, varlıklıya ya da zenginliği çağrıştıran her şeye karşı duyduğu öfkenin, kendi varoşunda yol dahi yokken Kadıköy'ün bakımlı merkezinin, lalelerin, trafik lambalarının vb. yarattığı öfke ve kinin, açık bir sınıfsal tutum olduğunu söyledik ve bu tutumun yanında olduğumuzu ilan ettik.

Bu "çapulcuların" desteklenmesinin bir ÖDP'liye yakışmadığını, ÖDP'linin geleneksel olandan kopuşmak olduğunu bize anlatan çok oldu. Biz kendimizi de içinde gördüğümüz

"çapulcuların" desteklenmesinde hiçbir beis görmedik. Zira bize göre devrimin kendisi zaten bir "çapul" hareketiydi. Sınıf mücadeleleri tarihinde devrimler elit ve entellektüel düzeyi yüksek toplantılarla değil, halk kitlelerinin ve ezilenlerin kitlesel ayaklanması ve devrimci inisiyatifleriyle mümkün olmuştu. Ezilenlerin haklı tarihsel öfkesi bir sel gibi eskiye ait ne varsa süpürmüş götürmüş sarayları yerle yeksan etmişti. O andan sonra yasa yoktu, kural yoktu. Tek kural devrimci savaşın kurallarıydı. Örneğin Kışlık sarayın yağmalanması bir çapul hareketinden başka birşey değildi.

Belki de ÖDP'nin bizi bir safra gibi dışına atmasının bir önemli nedeni bu siyasal tutumumuz oldu.

Silahı önce mösyö burjuvazi çekti

Şiddet kuşku yok ki keyif aldığımız bir şey değil. Ne ülkede ne de dünyada şiddetin yaratıcısı bizler olduk. Sınıfların ve mülkiyet ilişkilerinin doğuşundan bu yana, mala mülke sahip olanlar, organize ettikleri tepeden tırnağa silahlı güçlerle kendi iktidarlarını, mallarını mülklerini korudular, yaptıkları kanunlarla şiddetin tekeline ellerine geçirdiler. Kapitalist devlet de görünüşte halkın tümü adına, gerçekte ise kapitalistler adına siyasal iradeyi kullanırken, şiddetin meşru kullanıcısı oldu. Şiddeti tekeline aldı. Burjuvazi ordunun, polisin toplumun tümünün adına görev yaptığını söylüyor. Asker de polis de toplumun tümünün rızasıyla yapılan yasalara uygun olarak milletin tümü adına görev yapıyor diyor. Biz ise hayır diyoruz, asker de polis de yasalar da egemen sınıflarıdır, kapitalistlerindir. Bu kurumların üzerini örten "herkese ait olma" perdesini kaldırıp atıyor ve geri planda var olan sınıfsallığı gözler önüne seriyoruz. Bu kurumların, egemen sınıfların yoksullar, mülksüzler, işçiler üzerinde uyguladığı tahakkümün ve baskının araçları olduğunu ilan ediyoruz.

Bir yanda yoksulu daha yoksul, zengini daha zengin yapan, insanların onuruna kadar, organlarına kadar satışa çıkararak bir sistem var. Bu sisteme itiraz etmemek mümkün mü? Sosyalistliği, komünistliği bir yana bırakalım, insan olan bu yaşananlara kayıtsız kalabilir mi? Yaşananlara karşı harekete geçmek, isyan etmek, eyleme geçmek her zaman devletin yasalarını, ideolojisini ve askerini polisini karşımızda bulmak anlamına geliyor. Biz yasaları da, dev-

letin ideolojisini de askerinin, polisinin şiddetini de meşru görmüyoruz. Ancak kendi yasalarında var olan demokrasi kısıntılarını dahi çok gören ve kendi yaptıkları yasaları takmayan devlete (devlet görevlilerine, askere, polisine) kendi yasalarına uy diyor ve bu yasalar çerçevesinde de mücadele vermekten geri durmuyoruz. Kendilerini bu yasal çerçeve ile sınırlayan kesimlerle bu noktada farklı düşünüyoruz. Devrimci eylemin bir bütün olarak devletin tanıdığı yasalara, "özgürlük alanına" sığmadığını düşünüyoruz. Devrimci eylem devrimci amaçlara yöneliktir, devrimci bu amaçlar için harekete geçen kişidir, yasalarla toplumu manipüle etmek devletin, bu yasalara hapsolmek da reformistlerin işidir.

Günümüzde, sol ve sosyalist hareketin önemli bir kısmında, devletin şiddet tekeline elinde tutmasının kanıksandığını ve devlet şiddeti karşısında yalnızca demokratik bir kulvara sıkışıldığını görüyoruz. Devlet vuruyor, kırıyor, askeri ve polisiyle yapmadığını bırakmıyor, azımsanmaz bir sol kesim, devlete yasalarını hatırlatmakla yetiniyor. Yani demiş oluyor ki "tamam bizi dövün ama kanunlarda yazdığı gibi yapın bu işi." Bu yaklaşımın kabul edilebilir bir yanı yoktur. Bu "demokratik" çağrıya karşın, devlet şiddette sınır tanımamakta, devletin "orantısız" şiddeti nedeniyle onlarca insan yaşamını kaybetmekte ve sakat kalmaktadır. Devleti kendi yasaları dahi dizginleyememektedir. Son yaşanan 6-7 Ekim olaylarının nedeni de işte bu şiddetin ta kendisidir. Bu eylemle ezilenler demokratik haklarını kullanmak istemişlerdir. Demokratik hakkın kullanımını devlet engellemiştir. Kongre vadisine yürüme talebi de demokratik bir haktır. Devletin bu etkinliğe saldırarak cevap vermesi tüm diğer olayların fitilini ateşlemiştir. Devrimciler ise bu saldırı tufanı karşısında, sopalarını yiyip bir basın açıklamasıyla devleti demokratik davranmaya çağırarak yerine, tüm güçleriyle meşru direniş haklarını kullanmışlardır. Evet bir kez daha silahı önce mösyö burjuvazi çekmiştir, devrimciler de buna karşı haklı tepkilerini ortaya koymuşlardır.

6-7 Ekim direnişi vandalizm değildir

O nedenle bizler elbette dün lale, trafik ışığı edebiyatı yapanları, kitle çizgisi adı altında reformizm anlatanları anlamadığımız gibi, bugün bankalara yapılan saldırıları eleş-

İşsizliğin, yoksulluğun, tarımın tasfiyesinin, hayvancılığın bitirilmesinin, yeni sosyal güvenlik yasalarının, özelleştirmelerin, gelir dağılımı eşitsizliğinin artmasının, zenginlerin giderek zenginleşmesinin bunlara benzer daha pek çok sorunun en önemli sorumlularından birisi İMF'dir. Bu güne kadar müdahale ettiği hemen hiçbir ülkeyi düzlüğe çıkaramamış, insanların mutlu ve refah içinde yaşamasını sağlayamamıştır.

tirenleri de anlamıyoruz. Bu yapılan eylemlere vandalizm eleştirisi yapılıyor. Bu demokratik direnişin ne kadarı vandalizmdir bir bakalım.

Bilindiği gibi İMF finansal bir kurumdur. Dünyanın paraya ihtiyacı olan ülkelere, parası fazla olan ülkeler vasıtasıyla para sağlıyor. Parayı her isteyen ülkeye vermiyor elbette. O ülkenin verdiği parayı faiziyle birlikte geri ödeyebilmesini istiyor ve bunun için bazı garantiler talep ediyor. Böylece yalnızca ekonomi ile değil aynı zamanda politika vasıtasıyla da o ülkeye müdahalede bulunuyor. Karşılıklı imzalanan anlaşmalarla o ülkenin sağlıktan eğitimine, sanayisine, ticaretine, tarımına kadar pek çok alanda yol haritaları sunuyor ve bunların hayata geçirilmesini kontrol ediyor. Alınan büyük kredilerin faizlerini ödemek dahi mümkün olmadığı için yeni kredi başvuruları ve yeni borçlanma süreçleri birbirini takip ediyor gidiyor.

Ancak İMF ülkelere silah zoruyla girmiyor, o ülkelerin egemen sınıfları (örneğin Türkiye'de TÜSİAD, TOBB gibi örgütler) bu, borç faiz, yeni borç, yeni faiz, ekonomik, siyasal müdahale sürecinde İMF ile işbirliği içinde yer alıyorlar. Yani İMF bir dayatmanın ötesinde o ülkedeki işbirlikçi tekelci kapitalistlerle çıkar ortaklığı yapmış durumdadır. Bir başka deyimle İMF ancak yerli işbirlikçileri olduğu sürece o ülkede çalışabiliyor. Bu anlatılanların hepsi Türkiye için geçerlidir. İşsizliğin, yoksulluğun, tarımın tasfiyesinin, hayvancılığın bitirilmesinin, yeni sosyal güvenlik yasalarının, özelleştirmelerin, gelir dağılımı eşitsizliğinin artmasının, zenginlerin giderek zenginleşmesinin bunlara benzer daha pek çok sorunun en önemli sorumlularından birisi İMF'dir. Bu güne kadar müdahale ettiği hemen hiçbir ülkeyi düzlüğe çıkara-

ramamış, insanların mutlu ve refah içinde yaşamasını sağlayamamıştır. Aslında böyle bir amacı da yoktur. Dünyadaki milyonlarca açın, yoksulun sorumlusu İMF eliyle kapitalizmdir. İstanbul toplantılarında İMF başkanı önümüzdeki yıl açlıktan milyonlarca insanın ölebileceğini söyledi. Bu insanların ölümünün sorumlusu kendileri değilmişcesine pişkince yeni çözüm önerilerinden bahsetti. Sosyal duyarlılıktan bahsetti. Oysa gerçekler başka yönde. Korkut Boratav hocanın aşağıdaki pasajı durumu iyi özetliyor:

"Bu zat, [Stanley Fischer] 1999'da Türkiye ile İMF arasında imzalanan stand-by anlaşmasının dayandığı "enflasyonla mücadele" modelinin sorumluluğunu taşımıştır. Bu modelin Türkiye'yi 2001 krizine sürüklediği de, bugün yaygın kabul görüyor. Kriz patlak verinceye kadar Fischer Türkiye'ye her geldiğinde ekonomik yönetimi, "aferin, iyi yoldasınız; ödün vermeden devam edin" diye pompaladı. Kriz patlak verdikten sonra, önceki övgülerini unutup hükümeti "programdan sapma" suçlamasıyla eleştirdi. Ardından "bilimsel" bir makale kaleme alarak bize uygulattırılan modelin yanlışlığını, Türkiye deneyimi sonunda anlaşıldığını ima etti. Türkiye, adeta, "doğru döviz politikasını keşfetmek için" Fischer tarafından bir laboratuvar olarak kullanılmış oluyor.

Dahası da var: Türkiye'nin kriz koşullarına sürüklenmeye başladığı anlaşılır anlaşılmaz bir IMF heyeti Türkiye'ye geldi; 10.5 milyar dolarlık ek kredi sağlandı ve "bankaların dış borçlarının da devlet güvencesi altına alınması" Başbakan'a ayak üstü (ve T.C. yasaları açıkça çiğnenerek) kabul ettirildi. IMF Başkanı Köhler, ertesi gün Türkiye hükümetine bu kararından dolayı alenen teşekkür etti. Fischer birkaç ay sonra IMF'den ayrıla-

cak ve (Türkiye'den alacakları devletçe üstlenilmiş büyük bankalardan biri olan) Citibank'ın yönetimine geçecektir."

Yağma düzeninde en önemli rol bankaların

Daha bunlara benzer çok sayıda örnekten bahsedebilmek mümkündür ama daha fazla uzatmak sanırım gerekmiyor. İşte bu sistem böyle işliyor ve bu sistem çalışırken bankalar çok önemli işler görüyorlar. Deyim yerindeyse geniş emekçi yığınlarının sömürülmesinde, soyup soğana çevrilmesinde bankalar İMF'nin yerel şubeleri gibi çalışıyorlar. İMF faizleri düşürürken Türkiye'deki bankalar düşen faizler nedeniyle halka ucuz kredi vererek halkı borçlandırıyor. 1000 ytl aylık geliri olan birine 5 bin liralık kredi kartları veriliyor. Binlerce liralık ihtiyaç kredileri, taşıt, konut kredileri veriliyor. Sonuçta ise evini, işini kaybetmiş milyonlar kredi kartızedeler haline dönüşüyor. Köpük büyüyor büyüyor, karşılığı olmadan kredi veriliyor, karşılığı olmadan toplum harcamaya alıyor ve bu köpük bir yerden patlıyor. Geride intiharlar, geçimsizlikler, aile dramları, işsizlik vb kalıyor. Bu ülkeyi yöneten başbakan da kredi kartı sahiplerini borçlarını ödeyemedikleri için kötü niyetli kişiler olarak ilan ediyor. İMF ile birlikte marifetlerinin ceremesini ne yazık ki halklarımız çekiyor.

Bu yağma düzeninde en önemli rolleri her zaman bankalar üstleniyor. Bankalar faizle para vererek, birikim sahiplerinden birikimlerini alıp yatırım sahiplerine aktararak komisyonculuk yaparak, bu yaptıkları işlere vergiler, harçlar ve fonlar bindirerek, factoring, leasing gibi işlemler yaparak, hisse senetleri ve tahvil alım satımları vb. ile para kazanıyorlar. Dikkat edilirse bankanın yarattığı bir değer yok aslında. Ali'nin külahını Veli'ye, Veli'ninkini Ali'ye giydirerek işlerini sürdürüyorlar. Peki kârlarının kaynağı ne?. Kârlarının kaynağı nihai olarak işçi sınıfının sömürülen artı-değeri. Bir sanayici çalıştırdığı işçinin artı-değerine, diğer asalak sınıf ve tabakalarla beraber el koyar. Kredi aldığı bankaya ödediği faizin kaynağı, ürettiği metanın satışını yapan tüccara aktardığı ticari kâr payı ve daha birçoğu işçi sınıfının yarattığı ve karşılığını alamadığı değerdir. Reel sektörde de finans sektöründe de bu aynıdır, değişmez. İşçi sınıfı ne büyük değerler üretiyor ki tüm asalak sınıflar yiyor yine de bitmiyor...

Kapitalizm bankalar sayesinde işlemekte ve bankalar bir kene gibi yoksulların, işçi sınıfının kanını emmektedir. Son yaşanmakta olan ve son derece derin izler bırakarak devam eden küresel krizin önce finans sektöründe, bankalarda başladığı hatırlansın. Neredeyse kapitalizmle yaşıt olan katılım bankalarının bir bir iflas bayrağını çekmekte olması neoliberal sistemin sahiplerini ne denli telaşa sokmuştu. Tedirginliği ne denli artırmıştı. Bu nedenle kapitalist devletler ABD başta olmak üzere derhal banka kurtarma operasyonlarına başladılar. Bu bankaların kurtarılması için trilyonlarca doları bir anda seferber ettiler. Halkın cebinden alınan parayı, emekçilerin yarattığı değeri bir avuç asalağın cebine indirmekte hiçbir beis görmediler. İşçi sınıfının, emekçilerin ve yoksulların sosyal talepleri karşısında

“kaynak yok” diyenler tüm dünya halklarını yoksulluktan, açlıktan, hastalıktan koruyacak miktarda parayı birkaç hafta içinde bankalara peşkeş çektiler. Çünkü biri olmadan diğerinin var olamayacağını çok iyi biliyorlardı.

Ezilenlerin kapitalizme karşı haklı ve meşru tepkisi

O nedenle bankalara saldırmak, tüm dünyada kapitalizme karşı fiili bir başkaldırı olarak anlaşılır ve tüm küreselleşme karşıtı gösterilerde ve daha birçok antikapitalist gösteride bankalar hedef alınır. Üç beş bankanın tahrip edilmesi kapitalizmin yıkılması anlamına gelmeyecek olsa da, bu en azından sembolik değere sahip bir politik tutumdur. Bu nedenle önemlidir ve sonuna kadar haklıdır. Bu tür eylemler ezilenlerin kapitalizme karşı haklı ve meşru tepkisini ifade etmektedir. Bu bankaların sahiplerinin, onların kurumlarının, IMF'lerinin, DB'lerinin devletlerin kolluk güçlerini kullanarak ezilenlerin haklı ve demokratik tepkilerini bastırmasına karşı, ezilenlerin onların mülklerini hedef almalarından daha doğal ve daha meşru bir tutum olamaz.

Devrim bir bütün olarak var olan yasal çerçeveyi, eskiye ait kurumları, ne varsa tümünü yıkmak ve parçalamakla başlar.

Ancak devrimcinin ikili işi yıkmak ve de yeniden yapmaktır. Devrimler zorla yapılır, ancak yeni bir toplum zorla kurulamaz. Bu açıdan yıkmaya eylemi, yerine ne konulacağı biliniyorsa anlam kazanır. Biz marksist-leninistlerin anarşistlerden en temel farklılıklarını da bu yeniden kurma eylemi oluşturur. Devletin yıkılması her iki düşünce açısından da başlangıçtır, ancak bizler onlardan farklı olarak devletsizliğe yeni (ve bir çoğunluk diktatörlüğü biçiminde kurulmuş olan ve giderek sönmölenecek olan) bir devletle ulaşılabileceğini düşünürüz. Anarşistler açısından mesele devletin yıkılmış olmasıdır.

Yıkıcı ve kurucu politik eylem birbirinden koparılamaz

Marx'ın 11. tezini hatırlayalım: “Filozoflar bu güne kadar dünyayı yorumlamakla yetindiler, oysa aslolan onu değiştirmektir.” Burada geçen değiştirme kavramı içinde yıkmaya ve yeniden kurma eylemlerini birlikte taşımaktadır. Demek ki yıkıcı politik eylem de, kurucu politik eylem de yeni bir dünya yaratma mücadelesinin birbirinden koparılamaz parçalarıdır. Kuruculuk misyonu sanıldığı gibi yıkmaya eylemi başarıldıktan sonra gerçekleşecek bir görev olarak düşünülmemelidir. Bu ikili görev iç içe geçmiştir. Bu ikili

görev birbirinden ayrı ifa edilen görevler değildir, bunlar bir madalyonun iki yüzü gibidir. Bu iki görev devrimden önce de devrim esnasında da devrimden sonra da beraber yürüme zorundadır.

Bugün içinde olduğumuz siyasal yapılar gelecek topluma ilişkin bazı nüveleri içinde taşımaktadırlar. Bugünle yarın arasında katı bir belirlenimcilik olmasa da, birbirlerinden tamamen bağımsız da değildirler. Bu nedenle kuruculuk vazifesi bugünden başlar, başlamalıdır. Bugünden cuntacı fikirlerle kurulmuş bir siyasal yapının gelecek toplumda demokratik olması beklenmemelidir. Bugünü kurmak hem entelektüel hem de politik bir çaba gerektirir. Tüm programatik sorunların, örgütsel ve politik sorunların ele alınma ve çözülme biçimi kuruculuk meselesine nasıl baktığımızla ilişkilidir. Kuruculuk misyonu bugünden yarına bir bilim insanı hassasiyetini gerektirir. Teorik üretimler, bunların politikaya dönüştürülmesi, politikaların sınanması vb. süreçler derin bir çalışmayı gerektirmekle kalmaz, mücadele ettiğimiz sistemi de iyi bilmeyi gerektirir.

Son yıllarda muhalif hareketlerin militanlaşma eğilimi teoriye, teorik çalışmalara, kitap okumaya dirençli bir kuşağın oluşumuna neden oldu. Bu bizim hareketimiz açısından da böyle gelişti. Bir yere kadar anlaşılabilir olan bu “sollaşma” eğilimi, kendi içinde giderek ne için kavga verdiğini bilmeyen kesimlerin, genele oranla artmasına yol açtı. Neyi niye yaptığı noktasında kafası net olmayanların büyük kısmı cevaplayamadığı sorulara siyaset dışında kalarak yanıtlar oluşturma yoluna gitti. Yapıların ön kapısından girenler arka kapılardan çıkıp gittiler. Bu da toplamda bir sosyalist birikimin oluşmamasına neden oldu. Sol giderek araştırmaktan, kitap okumaktan, teorik tartışma yapmaktan uzaklaşır oldu.

Şimdi yapılması gereken bazı şeyler var. Öncelikle gençlik (bu arada diğer kuşaklar da) bu alanı yeniden keşfetmeli, tabii daha deneyimli sosyalistler bu anlamda ön açıcı olmalı. Herkesin “teorisyen” olması mümkün olmadığı gibi gerekli de değildir. Ancak gençlik içindeki bu alanla ilgili olanların özenle seçilip gelişimleri için özel çabalar sarfedilmelidir. Ancak bu alanda “uzmanlaşmaya” eğilimli olanların bulunup çıkarılmasından evvel ön kapıdan gelen herkes (yaşı ne olursa olsun) hareketin fikirlerini öğreneceği bir eğitim çalışmaları süzgecinden geçmelidir. Bu eğitimden geçmeyen hiç kimseye parti görevleri, temsil yetki vb. işler verilmemelidir.

Bu çalışmalar genelde sol hareketin özeline de bizim ihtiyacımız olan yetişmiş kadro ihtiyacının karşılanmasına da katkı sunacaktır.

Sonuç olarak: En “yıkıcı” eylem, kuruculukla bağları kesildiğinde devrimci niteliklerinden soyutlanır, daralır, içe döner ve anlamını yitirir. Bu nedenle bu diyalektik ilişki gözden uzak tutulmamalıdır. Ancak içinde olduğumuz militanlaşma eğilimini de “kuru bir şiddet / vandalizm” sığılmasıyla ele almak gerekmektedir. Militan tutum alış birçok perspektifin yaratılmasında, kullanabilen için önemli olanaklar taşır. Ne diyor ünlü bir düşünür?

“Barikatlar yolları kapatır ama perspektifleri açar.”